

## Raadsinformatiebrief

**Onderwerp** : Toegezegde beantwoording vragen Commissie Samenleving, Duurzaamheid en Bedrijfsvoering – verzelfstandiging zwembaden

**Datum** : 15 september 2022

**Zaaknummer** : 1149973

**Portefeuillehouder** : Wethouder Bram Visser

**Behandelend ambtenaar** : Dick Leijen

Beste raadsleden,

Tijdens de behandeling van het Raadsvoorstel Verzelfstandiging Zwembaden De Dompelaar en Schoonenburg in de Commissievergadering Samenleving, Duurzaamheid en Bedrijfsvoering van 8 september jl. is toegezegd om enkele onderwerpen nader te verduidelijken via een Raadsinformatiebrief. Die onderwerpen zijn:

1. Verduurzaming De Dompelaar en Schoonenburg in relatie tot de zwembaden in voormalig Giessenlanden.
2. Monitoring en informatieverstrekking aan de Raad over de baden na de verzelfstandiging.
3. Antwoord op technische vragen CDA.

### 1. VERDUURZAMING IN RELATIE TOT DE BADEN VOORMALIG GIESSENLANDEN

In het Raadsvoorstel wordt uw Raad gevraagd om te investeren in verduurzaming van De Dompelaar en Schoonenburg. De Commissie heeft de vraag gesteld hoe die verduurzaming zich verhoudt tot de verzelfstandiging van de baden in voormalig Giessenlanden. Voor de beantwoording van die vraag zijn twee onderwerpen van belang, te weten:

- Eénmalige Verzelfstandigingsbijdrage zwembaden Giessenlanden.
- Het Vastgoed- en Accommodatiebeleid dat is vastgesteld in april 2021.

#### Eénmalige Verzelfstandigingsbijdrage

De zwembaden in voormalig Giessenlanden hebben destijds (naast een verzelfstandigingsbuffer voor het opvangen van tegenvallers in de exploitatie, die De Dompelaar en Schoonenburg ook zullen ontvangen) een eenmalige verzelfstandigingsbijdrage ontvangen. Die verzelfstandigingsbijdrage was bedoeld voor het plegen van groot onderhoud en het doen investeringen. Meerdere baden hebben de bijdrage aangegrepen om te investeren in verduurzaming. In de volgende tabel treft u de destijds uitgekeerde (zowel verzelfstandigingsbuffer als verzelfstandigingsbijdrage) per zwembad aan.

| Zwembad       | Verzelfstandigings-<br>buffer | Verzelfstandigings-<br>bijdrage | Totaal    |
|---------------|-------------------------------|---------------------------------|-----------|
| De Tobbe      | € 81.267                      | € 251.114                       | € 332.381 |
| De Doetse Kom | € 167.450                     | € 517.416                       | € 684.866 |

|                |                  |                    |                    |
|----------------|------------------|--------------------|--------------------|
| De Spettertuin | € 49.670         | € 153.479          | € 203.149          |
| De Hoge Kamp   | € 25.240         | € 77.991           | € 103.231          |
| <b>Totaal</b>  | <b>€ 323.627</b> | <b>€ 1.000.000</b> | <b>€ 1.323.627</b> |

Voor de zwembaden De Dompelaar en Schoonenburg wordt uw Raad gevraagd om de volgende investeringen in duurzaamheid mogelijk te maken:

- De Dompelaar € 210.702,--.
- Schoonenburg € 264.955,--.

De omvang van de baden De Dompelaar en Schoonenburg houdt het midden tussen De Tobbe en De Doetse Kom.

### Vastgoed- en Accommodatiebeleid

In het Vastgoed- en Accommodatiebeleid zijn beleidsregels opgenomen voor verdere investeringen in duurzaamheid door de zwembaden in voormalig Giessenlanden. De verenigingen en stichtingen ontvangen vanaf 1 januari 2022 jaarlijks een bijdrage van de gemeente voor het grote onderhoud (80% van de kosten voor het grote onderhoud), gebaseerd op een MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP). Deze bijdrage kunnen zij aanwenden voor verduurzaming, waarbij een gemeentelijke bijdrage aan de onrendabele top mogelijk is. Onderstaand de letterlijke tekst uit het vastgestelde beleid:

‘In de MJOP’s is geen rekening gehouden met maatregelen voor verbetering van de duurzaamheid van de baden. Uitgangspunt is dat de gemeente in principe bereid is financieel bij te dragen aan verduurzaming indien:

- a. deze investeringen samenvallen met vervangingen die in het MJOP gepland staan, en
- b. deze investeringen leiden tot hogere kosten dan in het MJOP genoemd staan, en
- c. deze hogere investeringen leiden tot structurele meerkosten voor de besturen (de besparingen op energie wegen niet op tegen de extra kapitaallasten en onderhoudskosten. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de gemeent wil bijdrage als de terugverdientijd langer is dan 10 jaar, maar korter dan 20 jaar. De gemeente heeft de intentie om deze onrendabele top te financieren.

**Rekenvoorbeeld:** In het MJOP staat vermeld dat een verwarmingsketel moet worden vervangen. Het bestuur van het betreffende zwembad kiest voor een warmtepomp. De meerkosten zijn € 5.000,-- éénmalig en structureel € 525,-- per jaar voor de komende 15 jaar (rente, afschrijving en extra onderhoudskosten). De besparing op energiekosten is jaarlijks € 600,--, waarmee de terugverdientijd circa 12 jaar bedraagt. De gemeente draagt in dat geval bij aan 2/12 van de meerkosten, zijnde € 833,--.’

## 2. MONITORING EN INFORMATIEVERSTREKKING AAN DE RAAD OVER DE BADEN NA DE VERZELFSTANDIGING.

Tijdens de Commissievergadering is verzocht om de Raad periodiek te informeren over het functioneren van De Dompelaar en Schoonenburg nadat de verzelfstandiging is ingevoerd. Dit om te kunnen volgen of en in welke mate het de beide baden gaat lukken om op ‘eigen benen te staan’.

Ten tijde van de verzelfstandiging van de baden in voormalig Giessenlanden zijn geen afspraken gemaakt tussen de gemeente en de verenigingen en stichtingen die deze baden beheren en exploiteren. Achteraf is dat wellicht geen verstandige keuze geweest, maar wel een feit.

Vanaf dit jaar ontvangen de baden in voormalig Giessenlanden een bijdrage van de gemeente in kosten voor het grote onderhoud (80%). Gemeente en de stichtingen en verenigingen hebben afspraken gemaakt over de monitoring daarvan. De gemeente krijgt inzicht in:

- De uitvoering van het grote onderhoud door de verenigingen en stichtingen.
- De exploitatieresultaten.

In de overeenkomst die gemeente en verenigingen en stichtingen hebben ondertekend staan de volgende artikelen:

#### Artikel 1.6

- 1.6 De stichting legt verantwoording af aan de gemeente over de besteding van de onderhoudsbijdrage en de uitgevoerde werkzaamheden middels:
- a. Overlegging van facturen van aannemers die het grote onderhoud hebben uitgevoerd;
  - b. Een korte beschrijving van de werkzaamheden die de stichting zelf (d.m.v. vrijwilligers) heeft uitgevoerd;
  - c. Elke 5 jaar actualisatie van het MJOP voor rekening van de gemeente. Tijdens die actualisatie wordt ook vastgesteld of al het grote onderhoud, conform het MJOP en vakkundig is uitgevoerd.

#### Artikel 4

- 4.1 Jaarlijks, binnen negen maanden na het einde van het boekjaar, zal de stichting aan de gemeente de jaarrekening overleggen, die voorzien is van een verklaring van een onafhankelijke en deskundige controlecommissie. In deze jaarrekening zal de onderhoudsbijdrage, zoals bepaald in artikel 1.1, als een inkomst worden opgenomen. De gemeente is te allen tijde bevoegd de jaarrekening door een externe accountant te laten controleren en tekortkomingen op de onderhoudsbijdrage van het daarop volgende jaar te corrigeren.

Het College is voornemens om de afspraken, die zijn gemaakt met de zwembaden in voormalig Giessenlanden, ook te laten gelden voor De Dompelaar en Schoonenburg en vast te leggen in de nog op te stellen huurovereenkomsten. Daarmee houdt de gemeente zicht op de onderhoudswerkzaamheden en op de exploitatieresultaten. Voor De Dompelaar zullen informatieverstrekking en overleg intensiever zijn, in verband met de maatwerkbijdrage. Het College stelt voor om deze inzichten periodiek met de Raad te delen via een Raadsinformatiebrief.

### **3. TECHNISCHE VRAGEN CDA**

#### **3A. DE KOSTEN VAN DE 6 VERZELFSTANDIGDE BADEN**

##### Vraag CDA-Fractie:

Er bestaat onduidelijkheid over de exploitatiebijdrage die de gemeente aan de 6 verzelfstandigde zwembaden vanaf 2023 beschikbaar zal stellen. In de begroting is daarvoor een bedrag van € 32.000 per jaar opgenomen. Uit het antwoord 1 en 3 van de vragen van 8 september kan niet anders geconcludeerd worden dat dit niet klopt. De wethouder heeft toegezegd een en ander uit te zoeken. Als dit tot andere getallen leidt die eerder door de Raad zijn vastgesteld: moet hier dan ook het eerder genomen raadsbesluit van 20 april 2021 worden herzien of dit raadsbesluit worden aangevuld?

Antwoord:

De aanname dat in de begroting voor het jaar 2023 een bedrag van € 32.000 is opgenomen voor de 6 verzelfstandigde baden, is niet juist. Het Raadsvoorstel Vastgoed- en Accommodatiebeleid van april 2021 geeft aan dat de harmonisatie van de zwembaden tot structurele meerkosten voor de gemeente zal leiden. Die structurele meerkosten waren destijds becijferd op € 87.000,-- voor het jaar 2022 en op € 32.000,-- voor het jaar 2023 en volgend. Oorzaken voor de structurele meerkosten waren:

- Vanaf 1 januari 2022 zou de gemeente Molenlanden een bijdrage gaan leveren aan het grote onderhoud van de vier zwembaden in voormalig Giessenlanden. Dat is kostenverhogend.
- Vanaf 1 januari 2023 zouden De Dompelaar en Schoonenburg verzelfstandigd worden. Die verzelfstandiging zou een besparing met zich meebrengen, waardoor de structurele meerkosten zouden dalen.

De cijfers:

- In de gemeentebegroting van 2021 is een bedrag € 176.000 opgenomen voor uitgaven aan de zwembaden.
- Doordat vanaf 1 januari 2022 een bijdrage wordt verstrekt aan het grote onderhoud van de baden in voormalig Giessenlanden is het bedrag in de gemeentebegroting voor de zwembaden in 2022 gestegen naar € 267.000,--. Dat is een verhoging van de structurele meerkosten van € 91.000 in het jaar 2022 ten opzichte van 2021. Dat is hoger dan de begrote structurele meerkosten (begroot was € 87.000,--). Het verschil is € 4.000,-- en wordt veroorzaakt door prijsstijgingen. Deze 'tegenvaller' is gecompenseerd door 'meevallers' op andere onderdelen van het vastgoed- en accommodatiebeleid.
- In de gemeentebegroting van 2023 gaan we uit van een verlaging van de kosten voor de instandhouding van de buitenbaden met € 51.000,--. Dat komt omdat de verzelfstandiging van De Dompelaar en Schoonenburg een besparing van € 51.000 met zich meebrengt. Die besparing is iets lager dan in 2021 begroot (destijds gingen we uit van € 54.000,--).

| DE DOMPELAAR                                | Nadeel          | Voordeel        |                                           |
|---------------------------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------------------------|
| Huur Dompelaar nieuw                        |                 | € 14.500        | 20% van de nieuwe dotatie groot onderhoud |
| Dotatie groot onderhoud nieuw               | € 72.668        |                 | MJOP opgesteld door Bremen Bouwadviseurs  |
| Vervallen netto bijdrage Optisport          |                 | € 55.000        | Exploitatiebijdrage minus de huur         |
| Vervallen huidige dotatie groot onderhoud   |                 | € 21.000        | De dotatie groot onderhoud begroting 2021 |
| <b>Subtotaal</b>                            | <b>€ 72.668</b> | <b>€ 90.500</b> |                                           |
| <b>Resultaat voor begroting</b>             |                 | <b>€ 17.832</b> |                                           |
|                                             |                 |                 |                                           |
| SCHOONENBURG                                | Nadeel          | Voordeel        |                                           |
| Huur Schoonenburg nieuw                     |                 | € 10.600        | 20% van de nieuwe dotatie groot onderhoud |
| Dotatie groot onderhoud nieuw               | € 53.138        |                 | MJOP opgesteld door Bremen Bouwadviseurs  |
| Vervallen netto bijdrage Sportfondsen       |                 | € 55.000        | Exploitatiebijdrage minus de huur         |
| Vervallen huidige dotatie groot onderhoud   |                 | € 21.000        | De dotatie groot onderhoud begroting 2021 |
| <b>Subtotaal</b>                            | <b>€ 53.138</b> | <b>€ 86.600</b> |                                           |
| <b>Resultaat voor begroting</b>             |                 | <b>€ 33.462</b> |                                           |
|                                             |                 |                 |                                           |
| <b>Resultaat voor begroting beide baden</b> |                 | <b>€ 51.294</b> |                                           |

- In totaliteit zijn de structurele meerkosten voor de harmonisatie van de zwembaden dus iets hoger dan in 2021 begroot. De meerkosten bedragen niet € 32.000, maar € 39.000. Deze 'tegenvaller' is opgevangen door meevallers elders in het Vastgoed- en Accommodatiebeleid.

NB de kosten voor het grote onderhoud van de installatietechniek zijn opgenomen in de MJOP's voor De Dompelaar en Schoonenburg.

### **3B. MAATWERKBIJDRAGE IN RELATIE TOT ENERGIEKOSTEN**

#### Vraag CDA-fractie:

Vraag 2 van 8 september ging over de maatwerkbijdrage op energie van de beide zwembaden. Het antwoord ging over de maatwerkbijdrage van personele lasten van één van de beide zwembaden. De vraag is dus onbeantwoord gebleven. Kunt u deze vraag alsnog van een antwoord voorzien?

#### Antwoord:

De maatwerkbijdrage is niet gericht op de energiekosten. Tijdens de commissievergadering heeft wethouder Visser aangegeven dat te hoge energiekosten bij de zwembaden reden kunnen zijn om als gemeente in overleg te treden met de stichtingen, maar geenszins inhouden dat te hoge kosten automatisch worden gecompenseerd. Het overleg heeft tot doel om na te gaan welke oplossingen mogelijk zijn om de begroting weer sluitend te krijgen.

### **3C. PERSONEEL DOMPELAAR**

#### Vraag CDA-fractie:

Het verhaal rond het personeel van De Dompelaar zit niet logisch in elkaar. Er wordt door Optisport personeel overgedragen, en volgens het raadsvoorstel ontstaat ten gevolge daarvan in de eerste jaren een groter formatie dan verantwoord is voor de exploitatie. Dat klopt met wat de heer Kwakernaak meldde: er wordt nu reeds gezocht naar nieuw badpersoneel. Om dat tekort op te vangen wordt aan de gemeenteraad een krediet van € 128.200 gevraagd. Het heeft er alle schijn van dat het college Optisport er van verdenkt dat ze uiterlijk 31 december 2022 relatief dure of onvoordelige personeelsleden overhevelt naar De Dompelaar, om vervolgens goed presterende personeelsleden die bij De Dompelaar gewerkt hebben over te hevelen naar andere vestigingen van Optisport. Is dat inderdaad de reden dat wij € 128.200 beschikbaar moeten stellen? Heeft het college tijdens de laatste verlening van het contract met Optisport er even de aandacht niet bij gehad?

#### Antwoord:

De maatwerkbijdrage voor De Dompelaar wordt gevraagd omdat de kans erg groot is dat dit zwembad moet starten met een bedrijfseconomisch onverantwoorde inzet van personeel.

- Als gevolg van Overdracht van Onderneming gaan de personeelsleden van Optisport van rechtswege over, in dit geval naar Stichting ETG (in de volksmond TIL-Groep). Deze medewerkers worden – tijdens het zwembadseizoen – door ETG uitgeleend aan De Dompelaar.
- Het is op dit moment niet duidelijk of en in welke mate de personeelsleden van Optisport opteren voor een overgang naar ETG. Het is goed denkbaar dat deze personeelsleden bijvoorbeeld in dienst blijven van Optisport (en op een andere locatie worden ingezet) of dat zij elders een arbeidsovereenkomst aangaan. De arbeidsmarkt is immers krap, ook voor zwembaden. De gesprekken daarover met Optisport kunnen pas starten nadat uw Raad heeft besloten tot verzelfstandiging van de baden.

- Het College heeft geen enkele invloed en mag ook geen enkele invloed uitoefenen op de individuele keuzes van de medewerkers van Optisport.
- De maatwerkbijdrage is gemaximeerd en jaarlijks wordt nagegaan of en in welke mate de maatwerkbijdrage beschikbaar moet worden gesteld. Met andere woorden, indien De Dompelaar slechts beperkt gebruik moet maken van medewerkers van Optisport kan de maatwerkbijdrage lager uitvallen.

### 3D. BV constructie Schoonenburg

#### Vraag CDA-fractie:

Schoonenburg wordt een BV. Om fiscale redenen en redenen van bestuurdersaansprakelijkheid. Dat laatste kan een stichting ook regelen: daarvoor hoeft niet voor de BV gekozen te worden. Dan blijven alleen de fiscale redenen nog over. Het ligt voor de hand dat BTW hier de aanleiding is. De BTW die je ontvangt moet je afdragen en de BTW die je betaalt kun je terugkrijgen. Als de activiteit in de BV geen winst maakt kan dat gunstig zijn, maar is dat hier ook het geval?

- a. De belastingdienst hanteert voor de toegangskaatjes van een zwembad 9% BTW, maar als het om een bedrijf gaat 21% BTW.
- b. De personeelsactiviteiten zullen waarschijnlijk vrij van BTW worden geleverd door De Til; er wordt namelijk geen BTW-probleem in de toelichting van het personeelsverhaal van De Dompelaar vermeld.
- c. Een andere grote uitgavenpost zijn de onderhoudskosten. Als ik het goed begrijp, worden die bij Schoonenburg en De Dompelaar voor 100% door de gemeente betaald (die de BTW weet te verrekenen naar ik aanneem), en vervolgens wordt 20% van dat bedrag in de vorm van huur aan de zwembadbesturen in rekening gebracht. Dus dat betekent dat de BTW op onderhoud in de gemeentelijke administratie verwerkt wordt.

De vraag is daarom wat Schoonenburg er mee opschiet als het zwembad een BV wordt en aangifte omzetbelasting moet doen. Vooral afdragen en weinig terugkrijgen?

#### Antwoord:

De keuze voor de rechtsvorm is volledig de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers. Zij hebben – om hen moverende redenen – gekozen voor deze rechtsvorm, zoals de baden in voormalig Giessenlanden de rechtsvorm stichting of vereniging hebben gekozen. De exploitatiebegroting die is ingediend, is gebaseerd op de keuze voor de rechtsvorm.